

ДОГОВОРИТЕ ЗА РАЗЛИКИ (CFD)

Основни послания

- *CFD са сложни продукти и не са подходящи за всички инвеститори.*
- *Не използвайте парични средства, които не можете да си позволите да изгубите. Можете да изгубите много повече от платената от вас първоначална сума.*
- *Следва да обмислите възможността да търгувате с CFD, само ако:*
 - *имате богат опит в търговията на нестабилни пазари,*
 - *напълно разбирате техния начин на функциониране, включително всички рискове и свързани разходи,*
 - *осъзнавате, че колкото по-голям е ливъриджът, толкова по-голям е рискът,*
 - *разбирате, че позицията ви може да бъде закрыта независимо дали сте съгласни или не с решението на доставчика за закриване на позицията ви,*
 - *разполагате с достатъчно време да управлявате активно своята инвестиция.*

Защо отправяме това предупреждение?

Един от продължаващите ефекти на финансовата криза се изразява в това, че дори умерената възвръщаемост на парични средства е трудно постижима. В стремежа си да увеличат търсената от тях възвръщаемост много инвеститори обмислят инвестирането в сложни продукти, които предлагат възможността за търговия с „ливъридж“, като например „договори за разлики“ (CFD).

Макар че са подходящи само за професионални клиенти или за изключително опитни

инвеститори на дребно, които разбират продукта, CFD също така се рекламират на неопитни клиенти на дребно. Потенциалните ползи могат да бъдат рекламирани по начин, който не обяснява изцяло или не изтъква в достатъчна степен свързаните рискове.

Доставчиците на CFD може да предлагат „свободен първоначален капитал“, подаръци, намалени такси или ръководства за търгуване, за да ви привлекат като нов клиент. Това често пъти е само маркетингова тактика, за да ви привлекат към спекулиране с CFD. Не забравяйте също така, че понякога CFD се рекламират от неупълномощени и нерегулирани образувания.

По принцип покупката и продажбата на CFD, особено когато се извършва онлайн, не е придружена от инвестиционни консултации. Това означава, че вие, инвеститорът на дребно, носите отговорност за собствените си решения за търговия. Въпреки това един упълномощен и регулиран доставчик на CFD трябва най-напред да провери дали търговията с CFD е подходяща за вас, както и че сте информирани за свързаните рискове. Не всички доставчици на CFD правят това.

CFD са сложни продукти, които обикновено се използват със спекулативни цели. Те може да се окажат изключително трудни за разбиране.

Какво представлява CFD?

CFD представлява споразумение между „купувач“ и „продавач“ за обмен на разликата между текущата цена на даден основен актив (акции, валути, стоки, индекси и т.н.) и неговата цена при приключване на договора.

CFD са ливъридж продукти. Те предлагат присъствие на пазарите, като изискват от вас да направите само една малка обезпечителна вноска („депозит“) от общата стойност на търгуването. Те позволяват на инвеститорите да се възползват от повишаването на цените (чрез търгуване на „дълги позиции“) или от спада на цените (чрез търгуване на „къси позиции“) на основните активи.

При приключване на договора вие ще получите или ще платите разликата между стойността на затваряне и стойността на отваряне на CFD и/или на основния актив(и). Ако разликата е положителна, доставчикът на CFD ви плаща. Ако разликата е отрицателна, вие трябва да платите на доставчика на CFD.

CFD може да изглеждат подобни на типичните инвестиции, като например акции, но всъщност те са твърде различни, тъй като в действителност вие никога не купувате или притежавате основния актив на CFD.

Пример за това как работи CFD

Вие смятате, че дадена изброена акция (акция А) е подценена и че нейната цена ще се покачи. Решавате да закупите 4 000 CFD в акция А на цена 10 евро за CFD. Следователно вашата позиция е 40 000 евро (4 000 x 10 евро). На практика вие не плащате 40 000 евро: заплащаната от вас сума зависи от изисканата от доставчика на CFD обезпечителна вноска. Ако доставчикът на CFD ви поиска например обезпечителна вноска от 5 %, това означава, че минималното ви първоначално плащане е 2 000 евро (40 000 евро x 5 %). Възвръщаемостта, която получавате от това първоначално плащане, зависи от цената, на която се търгува акция А, когато решите да затворите позицията си (т.е., когато продавате CFD).

Цена на акция А	Възвръщаемостта	Печалба/загуба за инвеститор	Възвръщае мост за инвеститор
7.5€	-25%	-10000€	-500%
9.0€	-10%	-4000€	-200%
9.5€	-5%	-2000€	-100%
9.9€	-1%	-400€	-20%
10.0€	0%	0€	0%
10.1€	1%	400€	20%
10.5€	5%	2000€	100%

Ако цената на акция А спадне с 5 % (от 10 евро на 9,5 евро) и ливъриджът е 20, вие губите цялата сума (-100 %) от първоначалното обезпечително плащане, т.е. вие губите 2 000 евро. Ако цената на акция А спадне с 10 % (от 10 евро на 9 евро) и ливъриджът е 20, вие губите първоначалното плащане от 2 000 евро, а вашият доставчик на CFD ще ви поиска още 2 000 евро (искане за предоставяне на допълнително обезпечение), ако желаете да запазите договора си отворен.

Това означава, че загубите ви могат да бъдат по-големи от размера на първоначалната обезпечителна вноска.

Разходи

Освен приходите или загубите има и различни видове разходи, свързани със сделки с CFD. Разходите оказват въздействие върху ефективната възвръщаемост. Примерите за разходи включват комисиони, начислявани от доставчиците на CFD. Имайте предвид, че докато някои доставчици на CFD начисляват обща комисиона, други начисляват комисиона за всяко търгуване (т.е. за започване и прекратяване на действието на договор).

Разходите, свързани с търговия с CFD, могат да включват също така разпространение на оферти за наддаване, дневни и овърнайт финансови разходи, такси за управление на сметките и данъци (в зависимост от юрисдикцията, в която вие и доставчикът на CFD развивате дейност). Тези разходи могат да са сложни за изчисление и могат да надхвърлят brutните приходи от търговията.

Какви са основните рискове от инвестиране в CFD?

CFD, особено тези, върху които се оказва голямо въздействие (колкото по-висок е ливъриджът на CFD, толкова по-рисков е той), крият висока степен на риск. Те не са стандартизирани продукти. Различните доставчици на CFD имат свои собствени срокове, условия и цени. Поради това по принцип те не са подходящи за повечето инвеститори на дребно.

Вие следва да обмислите търговия с CFD само ако желаете да спекулирате, по-специално в много кратки срокове, или ако желаете да хеджирате срещу разкриване на съществуващото ви портфолио, както и ако имате значителен опит в търговията, по-специално в условия на нестабилни пазари, и можете да си позволите известни загуби.

Времето не е на ваша страна

CFD не са подходящи за търговия от типа „купуване и задържане“ (buy and hold). Те могат да изискват непрекъснат мониторинг за кратък период от време (минути/часове/дни). Дори поддържането на инвестицията ви за една нощ ви излага на по-голям риск и допълнителни разходи.

Непостоянството на фондовия пазар и на другите финансови пазари, заедно с допълнителния ливъридж върху инвестицията ви, може да доведе до бързи промени на цялостната ви инвестиционна позиция. Може да се наложи извършването на незабавни действия за управление на излагането на риск или да предоставите допълнителна обезпечителна вноски.

Поради това, ако не разполагате с достатъчно време редовно да следите инвестицията си, не следва да търгувате с CFD.

Риск , свързан с ликвидността

Рискът, свързан с ликвидността, засяга способността ви да търгувате. Той представлява риск, че вашият CFD или актив не може да се търгува по всяко време, по което желаете (за предотвратяване на загуба или реализиране на печалба).

Освен това обезпечителната вноска, която трябва да поддържате като депозит при доставчика на CFD, се преизчислява ежедневно в съответствие с промените в стойността на основните активи на CFD, които притежавате. Ако това преизчисляване (преоценяване) доведе до намаляване на стойността спрямо цената за предходния ден, вие ще трябва да платите в брой на доставчика на CFD незабавно, за да възстановите позицията на обезпечителната си вноска и да покриете загубата. Ако не можете да платите, доставчикът на CFD може да затвори позицията ви, независимо дали сте съгласни или не с това действие. Вие ще трябва да покриете загубата, дори ако цената на основния актив впоследствие се възстанови. Има доставчици на CFD, които ликвидират всички ваши позиции на CFD, ако не разполагате с необходимата обезпечителна вноска, дори ако една от тези позиции показва печалба за вас на този етап.

За да запазите позицията си отворена, може да се наложи да се споразумеете да позволите на доставчика на CFD да изтегли допълнителни плащания (обикновено от кредитната ви карта) по свое усмотрение, когато трябва да се спазят съответни искания за предоставяне на допълнителни обезпечения. В условията на динамичен и нестабилен пазар по този начин лесно можете да изразходвате голяма сума от кредитната си карта.

Риск, свързан с ливъриджа

Ливъридж търговия означава, че потенциалните печалби се увеличават; но това също така означава, че и загубите се увеличават.

Колкото по-малка е изискваната обезпечителна вноска, толкова по-голям е рискът от потенциални загуби, ако пазарът „тръгне“ против вас. Понякога изискваните обезпечителни вноски може да са едва 0,05 %. Имайте предвид, че когато търгувате чрез използване на обезпечителна вноска, вашите загуби могат да превишат първоначалното

плащане и е възможно да изгубите много повече пари, отколкото първоначално сте инвестирали.

Ограничения за спиране на загубата

С цел ограничаване на загубите много доставчици на CFD ви предлагат възможност да изберете ограничения за спиране на загубата. Това автоматично затваря позицията ви, когато тя достигне ценови лимит по ваш избор. При някои обстоятелства ограниченията за спиране на загубата не са ефективни — например при бързо движение на цените или затваряне на пазара. Ограниченията за спиране на загубата невинаги ви защитават от загуби.

Риск във връзка с изпълнението

Рискът във връзка с изпълнението се свързва с факта, че търгуването може да не се извърши незабавно. Например може да съществува изоставане във времето между момента, в който правите поръчката си, и момента, в който тя се изпълнява. През този период пазарът вече може да се е „обърнал срещу вас“. В такъв случай поръчката ви няма да бъде изпълнена на очакваната от вас цена.

Някои доставчици на CFD ви дават възможност да търгувате, дори когато пазарът е затворен. Имайте предвид, че цените за тези сделки могат да се различават значително от крайната цена на основния актив. В много случаи обхватът може да е по-широк от този при отварянето на пазара.

Риск от контрагента

Рискът от контрагента е рискът, при който доставчикът, който издава CFD (т.е. вашия контрагент), не успее и не е в състояние да изпълни своите финансови задължения. Ако вашите финансови средства не са отделени по подходящ начин от финансовите средства на доставчика на CFD и доставчикът на CFD бъде изправен пред финансови затруднения, тогава съществува риск да не получите обратно парите, които ви се дължат.

Какво можете да направите, за да се защитите?

Необходимо е внимателно да прочетете споразумението или договора си с доставчика на CFD преди да вземете решение за търгуване.

Следва да се уверите, че разбирате най-малко следното:

- разходите за търгуване на CFD с доставчика на CFD,
- дали доставчикът на CFD ще разкрие обезпечителните вноски, които прави по вашите сделки,
- как се определят цените на CFD от доставчика на CFD,

- какво ще се случи, ако задържите позицията си отворена през нощта,
- дали доставчикът на CFD може да промени или определи нова цена след като сте направили поръчка,
- дали доставчикът на CFD ще изпълни поръчките ви, дори ако основният пазар е затворен,
- дали съществува схема за защита на инвеститора или депозита в случай на проблеми с контрагента или с актив на клиента.

Ако не разбирате какво се предлага, не търгувайте.

Допълнителна информация

Винаги проверявайте дали доставчикът на CFD е упълномощен да развива инвестиционна дейност във вашата страна. Можете да проверите това на уебсайта на националния регулатор на доставчика на CFD.

Списък на всички национални регулаторни органи и техните уебсайтове можете да намерите на:

- уебсайта на Европейския орган за ценни книжа и пазари (ESMA) <http://www.esma.europa.eu/investor-corner>
- уебсайта на Европейския банков орган (ЕБО) <http://www.eba.europa.eu/Publications/Consumer-Protection-Issues.aspx>